"ఈ భవనం కట్టిన ఆయన నీ ఒక్కడికే తండ్రిగాడు. నాకూ తండ్రే. కాని ఈ దరిద్ర హిందూధర్మం మగజాతికి కొమ్ములు తొడిగి ఆడజాతిని అణగదొక్కింది. ఔను ఈభవనంనీది. నీ తండ్రి కట్టాడు. నాకు హక్కులేదు. నేను వెళుతున్నాను. ఇంతవరకూ అంతశ్శుద్ధిగా నేనెట్టిపాపం చెయ్యలేదు. ఇంక మూర్ఖమైన నీ మతాన్ని—ఆచారాన్ని ధిక్కరించి కసి తీర్చుకోవడంకోసం ఒక క్రైస్తవ మిత్రుణ్ణి పెళ్లాడతాను.

తలుపు వేసుకో"

వెళ్లిపోయింది.

ఆశ్రమవాసి

మధుసూదనశర్మగారి 'నైమిశ' కుటీరం వూరికి మైలు దూరంలో వుంది.

ఊరిలోని శర్మగారి స్నేహితులైన వర్షీయాంసులూ—శిష్యప్రాయులైన నవయువకులూ మధ్యాహ్నం మూడు గంటలు—అప్రాంతానికి 'నైమిశం'లో చేరి అనేకవిషయాల మీద వేడివేడిచర్చలు సాగిస్తూ వుంటారు.

సాహిత్యం—సమాజం—కళ— వేదాన్తం ఒకటేమిటి సమస్తం ఆ చిన్నపెంకుటింటి పాలగచ్చుసావిడి తుంగచాపల మీద అలా అలా వికసించి గిరగిర తిరిగి ఎగిరిపోతుంటాయి.

సుమారు మూడు అవుతుంది. కొంచెంమబ్బు—చినుకుగా వుండడాన్ని ప్రస్తుతం 'నైమిశా' నికి అట్టే 'డిమాండు' లేకపోయినా—గోపాలంమాత్రం 'నైమిశం' ప్రశాంత హృదయాన్ని చెదరగొడుతూ అందుకున్నాడు.

"నేర్చుకుపోయారోయ్—మీరూ—మీ ప్రేమదాహాలూ—విరహ కావ్యాలూ—నీలిమబ్బులూనూ.

ఈరోజుల్లో ప్రతివాడూ—ప్రేమ తిని ప్రణయం తాగుతూన్నట్టు ఉపన్యాసాలు పేలగొట్టేవాడే—

నే నెరుగుదునుగా—ఏ శాంతాపట్టీయో మాయాబెనర్జీయో—పూలదండలతో కైదండలిస్తే శృంగార ఖంగారుతో అంగీకరించాలని మీ ముతావారి సంకల్పం—

చౌదరీ! ఒక్కటి చెబుతాను విను—పెద్దలు ఏర్పరచిన వివాహసంస్థ బహుదొడ్డది—పెండ్లి విషయంలో—చక్కని సాంప్రదాయం— చూసుకోవాలి గాని ఎందుకోయ్—ఈచదువుకొన్నచిత్రాంగులూ—ప్రేమ పెళ్లిళ్లూ—ఆకతాయి వేషాలూ—అవకతవక ప్రవర్తనలూ......"

"అపర శంకరాచార్లుగారూ! అక్కడ ఆగండి—" క్రిష్ణయ్యచౌదరి దెబ్బదిన్న తాచులా తిరగబడ్డాడు.

"గోపీ! నీచూపులో ఏదో గాఢమైన మాలిన్యం ప్రవేశించిందోయ్—లేకపోతే మధురమైన మానవహృదయాన్ని—మృదులమైన స్త్రీజాతినీ—ఇంతచులకన చేసిమాట్లాడవు—వేదవిజ్ఞానాన్ని—ఉపనిషద్దార్శనిక్యాన్ని—పోగొట్టుకొని,

నీచబుద్ధులతో పతితమైన బ్రాహ్మణజాతి 'అహం' అంతా నీలో పేరుకున్నట్టు కనబడుతోంది.

పవిత్రమైన వేదమంత్రాల కర్థం మరిచిపోయి—మేజువాణీలకూ—వియ్యాపురాలి లాంఛనాలకు తగువులాడిననాడే నీ వివాహసంస్థ శిథిలమైపోయింది. పిల్లల శ్రేయస్సు మరచి—పెండ్లి అంటే—వరవిక్రయం—కన్యాశుల్కాల వేలాం పాటగా మారిన వేళనే నీ పెద్దలూ—ఎద్దులూ—సమానం అని తేలింది.

ఈ విషమ సమస్యాకాలంలో—యువతీయువకులు—తమ విచక్షణ ఉపయోగించి తమ రుచులకూ—ఆశయాలకూ తగిన వారిని తామే చూసుకోక ఏంచేస్తారు?

నాతరం, నాకు వరప్రసాదముగా ఇచ్చే నవ్యజాగృతిని—ఆత్మవికాసాన్ని—వద్దని నేను కళ్లు మూసుకోలేను.

ఎన్ని విదేశకావ్య మాధుర్యాలు—ఎన్ని 'నవంనవ' శిల్పసౌందర్యాలు—ఎన్ని అభినవ దివ్యసందేశాలు—నన్ను కొత్తవెలుతురులోకి గెంటివేసినవో నువ్వుగ్రహించగలవా?—

మనిద్దరం బాల్యస్నేహితులమైనా— మానవజీవితంలో ప్రవేశించడంతోనే నీదోత్రోవ—నాదోత్రోవ—అయింది.

నీకు—సంఘం, సౌఖ్యం—ఉద్యోగం, పిల్లలు మర్యాద, వీటిచాటున భార్య ఒక ఉపకరణం. ఎంత మూర్ఖురాలైతే—అంతమంచిది—అప్పుడు సమాజంలో నువ్వు 'బాగుపడ్డ వాడవు'—

నాకు—నాజీవితవీణమీద సుఖశ్రుతిలో, ఒకతియ్యని పాటగా—కదలి నృత్యం చెయ్యగలిగిన సుహాసిని, సహవాసిని —కావలెనని కన్నుచింపుకొని వెదకుతున్నాను. కాని నీవలె హృదయంలేని, రంగు 'సెల్యులాయిడ్' బొమ్మలను చూచి భ్రమపడుతున్నా ననుకోకు—

నాహృదయా న్నంతటినీ ప్రేమమయంచేసి—నాపూజా మందిరంలో—హృదయాధి దేవత—మంగళమయి—అయిన శ్రీమధుమూర్తిని పూజచేస్తాను, గాని నీవలె సంఘంఇచ్చిన కొయ్యబొమ్మను చచ్చినా ప్రేమించలేను—

శరత్కాలపు వెన్నెల్లో మిలమిల మెరిసే లేతచిగుళ్లవంటి నాప్రియురాలి ఎర్రని పెదవులు—చెంపలమీదనుంచి మెడ వంపులోకి ప్రవహించే ఆమెలావణ్యకాంతి—కంటె నాకింకో ఉపాస్యదేవతలేదు. వట్టి శాక్తేయమతస్థుణ్ణి, 'స్త్రీతి నామాపి మధురమ్' అన్న ముసలివాడు ఎంత బుద్ధిమంతుడోయ్—

ఈ బలవన్నిశ్చయంలో—నాకు నువ్వూ—నీసమాజమూ...

"బాలతృణవత్—ఔనా?" శర్మగారు లోపలనుంచి నవ్వుతూ వచ్చి నిలుచున్నారు. చౌదరి చలాకీగా "మా గరం గరమ్ ప్రసంగాన్ని నాటకంగా మార్చి ఖుషీగా రక్తికట్టించిన తమ సన్నిధి మాకు ప్రసాదించాలి" అన్నాడు.

"మావాదానికి మాధ్యస్థ్యం వహించి న్యాయంఇప్పించాలి —ఇలాదయచెయ్యండి" అన్నాడు ఆహ్వానిస్తూ గోపాలం.

2

మధుసూదనశర్మగారు వెనక విజయనగర ప్రాంతంలో వున్న ఒక కళింగ జమీందారీలో తాణేదారుపనిచేసి, అంపశయ్యకోతల వంటి సంసారభాగాలను అనుభవించి—జీవితంలోని చేదుపానీయాల నన్నిటినీ చవిచూచి, విసిగి—పింఛను పుచ్చుకున్నారు. వూరికిదూరంగా వున్న తమ మామిడితోటలో 'నైమిశ' మనే పేరుతో ఒక పెంకుటిల్లు వేసుకుని అందులో ముసలి భార్యా తానూ ప్రస్తుతం నిశ్చలమైన వానప్రస్థాశ్రమాన్ని నడుపుతున్నారాయన.

బ్రహ్మసూత్రములను—గీతాభాష్యమును—దశోపనిషత్తులను—వివేకానందాదుల దివ్యసందేశాలను—శోధించి చదివిలోతులు గ్రహించి ఆచరణకు దెచ్చిన పక్వహృదయుడు.

దూరానికి ఆరముగ్గిన బౌద్ధసన్యాసిలా కనపడతారు.

వృద్ధులతోనూ—యువకులతోనూ సాయిలాఫాయిలాగా మాట్లాడి అందరినీ రంజించే ప్రేమమూర్తి.

ఏవిషయాన్నైనా ఎత్తుకుని వివేకంతో చర్చచేస్తూ వుంటే వేదకాలపు ఋషుల ఔదార్యం జ్ఞాపకంవస్తుంది.

3

శర్మగారు గంభీరములైన తన కళ్లనెత్తి మానవజీవితాల వెనుక ఉండే ఏ నిగూఢ రహస్యాలనో చూస్తూ—'ఈ షత్' నవ్వి ఇట్లా వారిప్రసంగంలో పాలుకొన్నారు.

"నాయనా, వేడిపాలవలె పొంగులువారే పడుచు హృదయాలలోని—తీవ్రవాసనలనూ— ఆత్మాభిమానాలను...అర్థం చేసుకోగలను. కాని—

ప్రపంచంలో నిరంతరమూ ఎగిరే—అసూయా—ద్వేష—స్వార్థ ధూళులు మీహృదయాలలోని నిర్మలత్వాన్ని మాపి—కుటిలములుగా చేస్తున్నాయి. ఫలితంగా కొందరు వట్టి మితవాదులూ—కొందరు శుష్క అతివాదులూ—అవుతున్నారు.

ఒకవైపు చూస్తే—వేదర్షులు స్వచ్ఛహృదయాలతో ఏర్పరచిన వివాహమంగళవిధి బుద్ధిహీనశ్రోత్రియులవల్ల ఖిలమైపోయింది. మడిబట్టలూ—దేవతార్చన పెట్టెలూ దొంగస్నానాలూ—చాటునజరిగే ఘోరాలకు అంతు లేదు.

రెండవప్రక్కను చూస్తే—పరదేశ నాగరికతా ప్రభావాలవల్ల—ప్రేమకూ మోహానికీ భేదంతెలియని అజ్ఞానులు ప్రబలి పోతున్నారు.

బుద్ధిమంతుడు అందని తీవ్రకాంక్షలకోసం ఆత్మవినాశాన్ని చేసుకోక జీవితాన్ని నిగ్రహంతో బిగబట్టి ఎన్నో ఉత్కృష్ట కార్యాలకు వినియోగించి వేస్తాడు.

నాయనా, ఈ జీవయాత్రలో—ఎన్ని ఆశాభంగాలు—ఎన్ని కాల్చే ప్రతీక్షలు—ఎన్ని అశాంతులు—

ప్రేమ ముందు శతిస్తుంది—ఏడిపిస్తుంది—తహతహ పడిన కొద్దీ దూరంగా జరిగిపోతుంది. ఒకనాడు హఠాత్తుగా ఎదురు

చూడని స్త్రీ వెంట వచ్చి నీ భుజంమీద చెయ్యి వేస్తుంది.

ఇప్పుడు నే నీ అరవై ఏండ్ల వృద్ధశరీరంలోనుంచి నా పసుచు ప్రాయపు పొలిమేరల్లో ప్రవేశిస్తే ఆనాటి హృదయస్పందనన్ని వేశాలు కొన్ని జ్ఞాపకం వస్తున్నాయి."

పాపం, ఆవృద్ధుని ముడతలుపడ్డ కళ్ళనుంచి రెండు మంచి ముత్యాలు జారి చెక్కిళ్ళమీద కరిగిపోయాయి.

శర్మగారు గొంతుసవరించుకుని చెప్పడం మొదలుపెట్టారు.

4

నేను విజయనగరం కాలేజీలో చదువు కొంటూండగా—ఎవరోమాకు దూరబంధువులు—జగన్నాధయాత్రకు వెడుతూ—ఒకసారి మాకుటుంబాన్ని చూచి వెళ్ళవలెనని దిగి మా యింటికి వచ్చారు. అప్పుడు నాకు పద్ధెనిమిదీ—ఇరవై ఏళ్లు వుండవచ్చు.

మా నాయనగారు వారిని చాలా ఆదరించి ఒక్క వారం రోజులు బలవంతంమీద మా ఇంట్లో ఆపివేశారు.

వచ్చినవారిలో పదిహేనేండ్ల ఒక అమ్మాయికూడా వుంది.

ఆమె మా యింట్లో ప్రవేశించింది మొదలు అందరితో చనువుగా—నవ్వుతూ పాడుతూ గాలికన్న తొందరగా—లేడికన్న అందంగా మసలడం ప్రారంభించింది.

ఎవ్వరితోనూ కొత్తలేదు—నవ్వులబండి—పువ్వులగుత్తి.

ఒకనాడు నేను నా 'స్టడీరూమ్'లో కూచుని ఏదో 'నోట్సు' వ్రాసుకుంటూ వుండగా—ఆమె ఓరగా మూసివున్న నాగది తలుపు తోసుకు వచ్చి—చట్టున నన్ను చూచి సిగ్గుతో తిరిగి పోతూ—'దొరగారు ఆఫీసుగాబోలు' (నేను ఖర్మించాలక 'సూటు' తో వున్నాను) అంటూ గొణుక్కుని నవ్వుతూ గదిగుమ్మం దాటుతూ వుండగా—వాళ్లతో వచ్చిన ఒక ముసలావిడ చూచి "సీతా, ఏమిటా వెకవెక? నీబతుక్కి సాయం—తల తగలేయించరా అంటే నీతండ్రివినడు...అనుభవిస్తాడులే" రుంజుకుని వెళ్లింది.

నేను అప్పారావుపంతులుగారి శిష్యుణ్ణి. ఆగురుదేవుడిచ్చిన కొత్తకళ్లతో అప్పుడే ప్రపంచాన్ని చూడడం ప్రారంభించిన వాణ్ణి.

వెంటనే ఆ మాటలు నా కపాలాన్ని బద్దలుకొట్టి—మెదటిలో గుచ్చుకున్నాయి. పక్కగదిలో వెక్కివెక్కి ఏడుస్తూన్న మూలుగు వినపడింది.

నే నంతవరకూ—దురదృష్టదేవత జడలోని ఆ సుందర పుష్పాన్ని తేరిచూడనే లేదు.

అప్పుడామెను హృదయంలోకి తీసుకొని ఆదరించవలెనని ఎంతో తపించాను—మర్నాడు వారు బయలుదేరి వెళ్లిపోయారు. ప్రయాణసమయంలో సీత అందరితోనూ చెప్పి బండి ఎక్కుతూ నీలిగోరింటపూలవంటి కళ్ళనెత్తి ఒకసారి నావైపు చూచి ముఖం అటు తిప్పుకుని వెళ్లిపోయింది.

నా గదిలో—మా గురుదేవుడు పలికిన 'ప్రేమకలుగక బ్రతుకు చీకటి' అనే వాక్యం కాళ్లు వచ్చి పచారు చెయ్యడం మొదలెట్టింది.

ఇది దుర్లభజనానురాగమనీ—ఈ జన్మ మధ్యంలో ఇంక సీత నాకు కనపడదనీ గ్రహించలేనంత మూర్ఖుణ్ణి గాను—కాని యువకహృదయాలను నులిచి తనవైపు లాక్కునే ఏదో ప్రబలశక్తినన్ను ఉన్మత్తుణ్ణి చేసింది.

తర్వాత కొన్నాళ్లకు నాకు పెండ్లి—అయింది, పిల్లలూ—పుట్టారు. సంసార చక్రంలో తలవంచుకొని పరిభ్రమించడమూ మొదలు పెట్టాను. కాని—

ఆ సీత కోమలవిగ్రహంమాత్రం చాల రోజులవరకూ నాకళ్ల లోంచి జారిపోలేదు.

జీవిత—గాయాల నన్నింటినీ కాలమే మాన్పివెయ్యగలదు.

క్రమంగా నా నేత్రాలలోని సువర్ణస్వప్నాలూ—నా మనస్సు లోతులలోని తియ్యని కోరికలూ—మాసిపోయాయి.

ఒక ఇంటివాడనై ఉద్యోగంచేస్తూ 'నిశ్చింత'గా కాలం గడిపివేస్తున్నాను. మరికొన్నాళ్లకు ఇంకోచిత్రమైన అనుభవం.

5

ఒకసారి నా ఉద్యోగపు హయాంరోజుల్లో కొన్ని ముఖ్యమైన జమీందారీ వ్యవహారాలు పరిష్కరించుకోవడంకోసం

ఒక పల్లెటూరు 'కమాను' వెళ్లాను. అక్కడ కొన్నాళ్లు మకాం చెయ్యవలసివచ్చింది.

గ్రామ—పెద్దలు, నాకు—వూరికిపక్కగావున్న ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో బస ఏర్పాటు చేశారు.

జనసంచారం తక్కువ—చుట్టూ రకరకాల చెట్లు—పూల మొక్కలు—చక్కని గాలి—నా వ్యవహారాలు చక్కబెట్టుకోడానికి బహు సదుపాయంగా వుంది.

అక్కడ సుమారు నెలరోజులున్నాను. నా పనిగూడ సలక్షణంగా పూర్తి అయింది. తెల్లవారితే స్వగ్రామం వెళ్లిపోడానికి ప్రయాణం పెట్టుకున్నాను.

పల్లెటూరి రైతుస్నేహితులు రాత్రి చాలావరకూ నాతో గడపి, అంతా దండాలుపెట్టి వెళ్లిపోయారు. పన్నెండు గంటలు దాటుతుంది. వృష్యమానపు వెన్నెల పుచ్చపువ్వులా వికసించి గ్రామసీమనంతటినీ వెలిగిస్తోంది.

నేను అప్పుడే గదిలోకి వెళ్లి పండుకున్నాను. బంట్రోతు వరండాలో పాత ఈతచాపమీద ఒరిగి అట్టేసేపు కాలేదు.

పెరట్లో మామిడిచెట్లకింద పండుటాకులమీద పడుతూన్న ఏదో అడుగుల చప్పుడు పూర్తిగా నిద్రపోని నా చెవులకు తగిలింది. ఐదు నిముషాలు గడిచాయి.

వరండాలో ఏదో సన్నంగా తగ్గించిన గొంతులు వినపడుతున్నాయి.

బంట్రోతు మెల్లగా నాగదిలోకి వచ్చి వణుకుమాటలతో

"బాబూ—యెవరో అమ్మ మీతో—మాట్లాడవలసిన... తొందరపని... వుందట— అరుగుమీద వుండమన్నాను... సెలవైతే..."

"వద్దు—వెళ్లు—నేనే వస్తు...న్నాను." నా తలలోంచి మెదడు జారిపోయి ఆచోట ఆశ్చర్యం నిండిపోతోంది.

నేను తూలుతూ వెళ్లాను—ఆమె నన్ను చూచి మెల్లగా అరుగుపక్కనుంచి పెరట్లోకి నడుస్తోంది సాభిప్రాయంగా—

తలలోని మల్లెచెండు నడిచేత్రోవను సువాసనతో నింపు తోంది—

స్త్రీజాతి మృదు హృదయాన్ని తిరస్కరించలేని దౌర్బల్యం వల్ల అనాలోచితంగానే ఆమెను అనుసరించాను.

వెళ్లి వెళ్లి ఒక మామిడి చెట్టుదగ్గిర తలవంచుకొని నిలుచుంది. నేను సమీపించాను.

"అమ్మాయీ, యెవరు నీవు? ఇంతరాత్రివేళ నాతో ఏమి...పని వుంది?—"

ఆమెను స్పష్టంగా చూచాను స్వచ్ఛమయిన దంతపుబొమ్మ వంటి—శరీరం—తెల్లనిచీర— వెన్నెలకాంతిలోని ఆమె ముఖం నిర్మలమనస్సులో తెల్లగలువలా మెరుస్తోంది.

నా తలలో తుఫాను పట్టింది.

ఆ నవనీతమతి మాటలాడలేకపోయింది.

"చెప్పదగినంత పని ఏమీ లేకపోతే... నేను వెళ్లవచ్చు ననుకుంటాను" అతి కుతుకంతో బాధపడుతూనే.

"... ఈ సాహసానికి...మన్నించండి—ఈ రాత్రి...ఇలా వచ్చినందుకు...నన్ను నీచంగా యెంచితే ప్రాణాలు వదిలించుకోవడంకన్న ఏమీ చెయ్యలేను." పాపం అభిమానంతో కుంగిపోయింది.

"ఫర్వాలేదు—అట్లా దిగులుపడడం దేనికి? నాతో నిర్భయంగా మాటాడవచ్చు" కొంచెం ఊపిరిపోశాను.

ఆమె తేరుకుంది—

"నే నొక గొప్పయింటి విశ్వబ్రాహ్మణుల కుటుంబానికి చెందినదాన్ని. తాతతండ్రులు బాగా చదువుకొన్నవారు. ఏం లాభం—కలిసిన సంబంధమని ఒకనిర్భాగ్యుడికి నన్ను చేశారు. అతడు దుస్సహవాసాలు మరిగి దేశాంతరాల పాలయిపోయాడు.

ఉన్నదీ లేనిదీ నేటివరకూ తెలియదు. నాబతుకు మంటగలిసిపోయింది. మావాళ్లకు చాకిరీచేస్తూ—తోచనప్పుడు ఏవో పుస్తకాలు చదువుకుంటూ ఇక్కడే పడివున్నాను.

ఈ మధ్య ఎన్నోసార్లు మిమ్మల్ని చూశాను. మూర్ఛపోయిన నా కోరికలూ—ఆశలూ ఏవేవో మేలుకున్నట్టయింది.

మీ ప్రసన్నమైన ముఖం—చక్కని కళ్లూ—మీకు తెలియకుండానే నన్ను ఆకర్షించి వేశాయి. కులం—మర్యాద—కీర్తి కోసం ఎంతో గిలగిల కొట్టుకున్నాను. లాభంలేక పోయింది. పండువెన్నెల— నిండుయౌవనం— మీపాదాలదగ్గిరకు వచ్చి పడింది—అనుగ్రహించలేరూ?" శ్రావణరాత్రిలో నీటి

మేఘంచాటునుంచి ఒక్క వెన్నెలరేకలా నీళ్లునిండిన కళ్లలోంచి సన్నంగా నవ్వి సిగ్గుతో తలవంచుకుంది—

ఆ శుభయామినిలో నా తను వొక్కసారి పులకరిల్లిపోయింది.

ఎన్ని అనంతతపస్సులకు—దురంత వేదనలకు—అనురాగ నిష్ఠలకు—సుదూర సుఖస్వప్నాలకూ ఫలితంగా—ఈ కమ్మని రాత్రి—ఈ అప్సరసౌందర్యం నాకు ఏ దేవతా వరప్రసాదంగా సిద్ధించిందో ఊహించుకోలేకపోయాను. కాని... నా నోటి వెంట అప్రయత్నంగా ఈ మాటలు వచ్చాయి.

నీ వంటి ఉషస్సుందరి నన్ను మనఃపూర్తిగా ప్రేమించిందంటే నా ధన్యత్వం ఎంతని చెప్పగలను? నా ముప్పదేండ్ల బ్రతుకులోనూ ఇంతటి పర్వసమయం సంభవించలేదు. నిజం. కాని—పూర్వమే భార్యాపిల్లలూ—సంఘం—మర్యాద—వీటిచేత 'మాంసపు జైలు' లో బంధింపబడ్డ ఖైదీని నేను.

ఇంత అస్వాతంత్రపతితుడను నిన్ను ఎట్లా కన్నుల కద్దుకొని ఆదరించగలను?

ఈ చక్కని వేళలో—మత్తులో—హాయిలో నీ సౌందర్యాన్ని—యౌవనాన్ని—కన్నులుమూసుకొని అనుభవించి నా త్రోవవెంట నేను పోతే భవిష్యత్తులో—నీవు పడే నరకాగ్నిబాధను ఊహించుకొని జాలితో కుంగిపోతున్నాను.

పురుషులు వట్టి వంచకులు—స్వార్థపరులు—ఎవ్వరినీ నమ్మకు—వెళ్లు—వెళ్ళిపో—నీవశమైతే—నన్ను దూరంగానే ప్రేమించు—పిచ్చిదానా! ప్రేమకు భౌతికస్పర్శలక్కర

లేదు. ఏ సుఖస్మృతిలోనైనా నిన్ను నేను తృప్తిగా తలచుకో గలనుసుమా...

తిరిగి చూడకుండా నా బసలోకి నడిచిపోయాను.

మల్లా చెట్లకింద పండుటాకుల్లో—విసురైన అడుగుల చప్పుడులోనుంచి 'ఛీ—మగవాళ్ళు ఎంతరాళ్ళు—' అన్న మాటలు గాలిలో తేలివచ్చాయి.

వెంటనే బంట్రోతును సామాను సర్దమని చెప్పి తెల్లవారు జామునే ప్రయాణం సాగించాను"

వెచ్చని పొడుగైన నిట్టూర్పుతో శర్మగారన్నారు—

"నాయనా, జీవితాన్ని అనుభవపక్వంచేసి సత్యాన్ని గ్రహించండి—క్షుద్ర ప్రపంచవాసనలకు లొంగక—తపస్సు చేసి ఉత్తమలక్ష్యాలను సాధించండి—ఇప్పటికే చాలా ప్రొద్దు పోయింది. మాటమీద మాటగా ప్రసంగం పెరిగింది— ఇంక లేవండి—రేపు కలుసుకుందాం" శర్మగారు లోపలికి వెళ్ళి పోయారు.

'నైమిశం' మెట్లు దిగుతూ క్రిష్ణయ్య గోపాలం భుజం తట్టి "ఆత డనేకయుద్ధముల ఆరియు తేరిన వృద్ధమూర్తి" భైరవిలో సన్నంగా అందుకున్నాడు.